

רוזנבאום, שלום

פלוצק, פולין —

ניספה בטרכלינקה, אוגוסט 1942.

בכוחות עצמו הגיע ללמוד בבית המדרש לרבנים "תחכמוני" של המזרחי בוורשה. עמד בראש מחלקת החרדים של הקרן הקיימת לישראל.

מראשי השומר הדתי בפולין וחבר במרכז "החלוץ המזרחי" בפולין. משה קרונה מתארו בספרו "מורי ורבותי, אחי ורעי" כ"רוח חיה באופני המעשה של "השומר הדתי". השתתף בקונגרס הציוני הכ"א בג'נבה וחזר לפולין יומיים לפני פרוץ המלחמה.

בשביעי בספטמבר יצא עם ראשי התנועה לוילנה, אולם בדרכם לשם, התחרטה אשתו שהיתה בהריון ראשון והם חזרו לוורשה. בגיטו וורשה עמד בראש מערכת החינוך של המזרחי וכן היה מורה ומזכיר בבית הספר של ד"ר יאנוש קורצ'ק. בגיטו ביים את המחזה "מסדה" של יצחק למדן וכדי שלא להזכיר את סופה של מסדה נקראה ההצגה "גחליליות".

בגירוש הגדול מוורשה באוגוסט 1942 התייצב בפני הגרמנים מתוך בטחון שתעודת ה"יודנראט" שברשותו, בצירוף החותמת: "אין הגירוש חל עליו" תסייע לו. אולם הוא נשלח לטרכלינקה. אשתו הצליחה להתחמק עם ילדיה מטרכלינקה, אולם בינואר 1943 נשלחה גם היא וילדיה לשם.

משה קרונה "מורי ורבותי, אחי ורעי", עמ' 71; רוח ורהפטיג, גוילין, ב', ניסן תש"ן, עמ' 83-84. א.

רוזנבליט, פנחס

ברלין, א' באב תרס"ו (1906) —

מקוה ישראל, ד' באב תשמ"ה (1985)

בן דוד רוזנבליט וחווה בת מנדל ברקני. למד בבית ספר תיכון בברלין, בישיבת הרב ברויאר בפרנקפורט, בבית

למועצות אזוריות ולבסוף כמנהל המחלקה לעירויות ולמועצות מקומיות.

במסגרת עבודתו פורסמו ע"י משרד הפנים הספרים: "סקר מוניציפלי תשכ"ח-1968" ומהדורה מורחבת "סקר מוניציפלי תשל"ג — 1973", "מסכת השלטון המקומי — 1977" ו"שש מערכות בחירות" 1978.

בתשכ"ו נתפרסם ספרו "עץ הדת" (לחזיון תודעת היהדות), שהופיע בחמש מהדורות. באותה שנה יצא ספרו "פסוק לי שמך", ספר שימושי וחינוכי על שמות עבריים, שהופיע בשבע מהדורות. במהדורתו האחרונה נכללו בספר כ-4500 שמות פרטיים עבריים. בתשכ"ט יצא לאור ספרו "שמע ישראל" (חזוק התודעה היהודית), שהופיע בעברית ב-12 (!) מהדורות. כן הופיעו מהדורות מתורגמות של ספר זה באנגלית, בספרדית וברוסית. השקפתו הדתית-לאומית של המחבר מתבטאת בספר זה בשילוב הקדוש של תורת ישראל, עם ישראל וארץ-ישראל. בתשל"ז הוציא לאור אלבום צבעוני "בורא מיני בשמים", מדרוך שימושי לחניטת אתרוגים לבשמים. ספרונים וחוכרות נוספים שפירסם הם: "בעל התניא" (תש"ה), "עובד המדינה והאזרח", "קדמה מול קידמה" (תש"י), "ניבון זוטא" (תשכ"ו), "באהלי שם" — מנהגים ופולקלור בענייני שמות (תשמ"ב), — "מיומנו של עובד מדינה" (תשמ"ה), — פרקי זכרונות, הווי והיסטוריה, המבוססים על עבודתו רבת השנים במשרד העלייה ובמשרד הפנים. כן פירסם מאות מאמרים ורשימות ב"הצופה", "שנה בשנה", "ב"היסוד" ובכטאונים ומאספים שונים בשאלות היהדות, המדינה וכבעיות השעה. על עבודתו הספרותית זכה בפרס להסברה דתית מטעם "היכל שלמה" בירושלים (תשכ"ד) ובפרס למחשבת הציונות הדתית ע"ש ח. מ. שפירא (תשמ"ה).

קברו נכרה בהר הזיתים בירושלים, סמוך לקברו של גיסו ר' פנחס קהתי.

י. ג.

אפרים יעיר, דמות וקומה, עמ' 159-162; משה אונא, מחנך היסטוריון, "עמודים" השבועון חשמ"ו.

י. א.

רוזנבלום, בן ציון אריה

ליטא, ט"ו בתמוז תרנ"ח (5.7.1898) –
ניו יורק, ו' בחשוון תש"ב (27.10.1941)

בן הרב שמואל יעקב, רב בשיקאנו.

בנעוריו היגר עם משפחתו מליטא
לארה"ב. למד בבית

מדרש לתורה בשיקאנו
ולאחר מכן בישיבת רבי
יצחק אלחנן בניו יורק,
שם הוסמך להוראה.
בנוסף לכך קיבל תואר
ראשון במכללת ישיבה
ותואר שני בפסיכולוגיה
באוניברסיטת קולומביה.

שימש רב בבית

הכנסת "קהילת בית יעקב" בסוואנה (מדינת
ג'ורג'יה) ובשנת 1934 נתמנה לרב במרכז
היהודי מאונט עדן בכרונקס (ניו יורק).

נשא לאשה את מאירה גולדורף (1924).
היה ממיסדי הסתדרות הרבנים בארה"ב.
היה פעיל כמוסדות דת ואירגונים רבים.

שימש נשיא הפועל המזרחי בארה"ב.

השאיר בן ובת, המתגוררת בארץ.

Jewish Horizon, נובמבר 1941 (חשוון תש"ב).

רוזנברג, בנו

— ניספה בגיטו וורשה

נולד בפולין וחי שנים רבות בגרמניה
שבה היה מראשי ברית חלוצים דתיים
(בח"ד).

בגירוש אזורי פולין מגרמניה בשלהי
שנת 1938 הועבר עם שבעה עשר אלף
המגורשים לזבונשין, ד"ר זרח ורהפטיג,
כנציג המשרד הארץ-ישראלי, העבירו

המדרש לרבנים כברלין ובאוניברסיטאות
ברלין ופרנקפורט. בשנת תרצ"א גסע לאנגליה
להמשך לימודיו ובה

הוסמך בתואר דוקטור
לפילוסופיה.

הורה בכתי ספר

יהודים בגרמניה והיה

ראש החוג הארץ

ישראלי בתנועת הנוער

"צזרא" בגרמניה.

כפילוג בעזרא, הצטרף

לפלג שעבר לברית

חלוצים דתיים. היה חבר המועצה המרכזית

של יהודי גרמניה וחבר הנהלת ברית חלוצים

דתיים (בח"ד). פרופ' מרטין כובר הזמין

אותו לעזור לו בהקמת מרכז השכלה

למבוגרים.

בשנת תרצ"ד עלה לארץ לאחר שנשא

את מתילדה בת יוסף רוטנברג.

בארץ הצטרף לקבוצת "רודגט" ולקיבוץ

יבנה והיה חבר מזכירות הקיבוץ הדתי

והוועד הפועל של הפועל המזרחי, ייצג את

הפועל המזרחי בקונגרסים הציוניים הכ'

והכ"א.

בשליחות הקיבוץ עבר למקוה ישראל

ומשנת חש"ה ועד לפרישתו בשנת חש"ל

היה מנהל הסקטור הדתי במקוה ישראל.

הדריך נוער עולה וריכז את ועדת עליה

הנוער הדתי, הירצה באוניברסיטה בר-אילן,

כטכניון, בבית המדרש למורות בגבעת

ואשינגטון, גם אחרי פרישתו לגימלאות,

המשיך בהרצאותיו במחלקה למדעי המדינה

באוניברסיטה בר-אילן.

היה חבר ההגנה.

פירסם מאמרים בעתונות התקופה

בגרמניה ובארץ ישראל וכתב את הערך

"חנוך האזרח" באנציקלופדיה חינוכית. בארץ

פירסם ב"הצופה", "עמודים", "מולד",

"מאזניים", "מעיינות" ועוד.

ילדיו: חנה אשת אליעזר רחמן, דוד

ניפר, משה מרז.